

Lausunto

09.08.2024

Asia: VN/7057/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi tupakkaverosta annetun lain liitteen muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi tupakkaverosta annetun lain liitteen muuttamisesta

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto otsikossa mainitusta esityksestä.

Esityksessä ehdotetaan muutettavan tupakkaverosta annetun lain liite siten, että savukkeiden, kääretupakan, piippu- ja savuketupakan sekä sikareiden ja pikkusikareiden veroa korotettaisiin kolmen vuoden aikana yhteensä keskimäärin 27,1 prosenttia. Muiden tupakkaveron piirissä olevien tuotteiden, kuten nikotiinipussien ja sähkösavukenesteiden, veroa ei korotettaisi. Esityksen tavoitteena on toteuttaa Petteri Orpon hallituksen hallintaohjelmakirjausta tupakkaveron korotuksesta ja kevään 2024 kehysriihineuvottelun julkisen talouden linjausta, joiden mukaan tupakkaveroa korotetaan yhteensä 150 miljoonalla eurolla hallituskaudella.

THL:n kanta: THL kannattaa esitetystä savukkeiden, kääretupakan, piippu- ja savuketupakan sekä sikareiden ja pikkusikareiden veron korotuksista. THL:n näkemyksen mukaan nikotiinipussien säännöllisiä veronkorotuksia tulisi harkita lähitulevaisuudessa eritoten nuorisokäytön ehkäisyksi. Lisäksi sähkösavukenesteiden verotuksessa tunnistettuihin ongelmiin sekä ns. vape-laitteiden saatavuuteen tulisi puuttua aktiivisesti.

Perustelut: Tupakkaveron tavoitteena on muun ohella edistää tupakkalaissa säädettyjä terveystoimivia toimia. Tupakkalain tavoitteena on ihmisille myrkyllisiä aineita sisältävien ja riippuvuutta aiheuttavien tu-pakkatuotteiden ja muiden nikotiinipitoisten tuotteiden käytön

loppuminen. Tupakkatuotteiden hinnan on todettu olevan yksi merkittävimmistä keinoista tuotteiden käytön vähenemisessä väestötasolla. Veronkorotukset ovat looginen ja tarpeellinen keino terveydelle haitallisten tuotteiden käytön vähentämiseksi.

Uusien tupakka- ja nikotiinituotteiden markkinoille tulon myötä on tärkeää eritoten ehkäistä nuorten nikotiiniriippuvuuden syntyä. Verotus ja hinta ovat tässä keskeisiä tekijöitä. THL toteaa aiemman lausuntonsa (THL/1875/4.00.02/2024) mukaisesti, että nikotiinipussien markkinoille saattaminen eduskunnan käsittelyssä olevan tupakkalain muutosesityksen (HE 38/2024 vp) mukaisesti muodostaa laitoksen arvion mukaan vaaran uuden, nikotiiniriippuvaisen sukupolven muodostumiselle. Tämä on vastoin tupakkalain tavoitetta tupakka- ja nikotiinituotteiden käytön loppumisesta. Nikotiinipussit tulivat tupakkaveron piiriin vuoden 2024 alusta, eikä veron vaikutuksista ole esityksen mukaan juuri lainkaan tietoa. Esityksessä mainitaan, että myös sähkösavukeneiteiden verollisen kulutuksen, matkustajatuonnin ja laittoman välittämisen kehityksestä tulee saada enemmän tietoa ennen mahdollisia muutoksia niiden verotukseen.

THL pitää hyvin tärkeänä, että myös nikotiinipussien veronkorotuksia tullaan toteuttamaan säännöllisesti, esimerkiksi jo vuodesta 2025 alkaen. Jo vuonna 2023 nikotiinipussien kokeilu ja käyttö olivat yleisiä joissakin nuorten ryhmissä. Vuoden 2024 tiedot näyttävät, että käyttö ei ole vähentynyt. Lisäksi nuorten sähkösavukkeiden käyttö on selvästi yleistynyt viime vuosina. Esityksessä mainittujen sähkösavukeneiteiden verotusongelmien korjaaminen on tärkeää. Myös ns. vape-laitteiden saatavuuteen, mukaan lukien laittomaan kauppaan, tulisi puuttua aktiivisemmin. Tuotteiden saatavuuden rajoittaminen muun muassa veronkorotuksilla on yksi keskeisimmistä tupakkapoliittista keinoista aloittamisen ehkäisemiseksi ja siten nuorten terveyden ja hyvinvoinnin suojaamiseksi.

Hallinto- ja talousjohtaja, pääjohtajan sijaisena Mia Nykopp

Johtaja Piia Aarnisalo

Ruokolainen Otto
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL